

Tove og barndommen

”Det man har savnet i barndommen, får man aldrig siden nok af.”

(fra *Tove Ditlevsen Om sig selv*, s. 105)

Tove Ditlevsen blev født i 1917 og voksede op i en lille lejlighed i Hedebygade på Vesterbro i en arbejderfamilie bestående af far Ditlev, mor Alfrida og storebror Edvin.

Tove skildrede både i romaner, erindringer og digte barndommens land og ikke mindst forholdet med mellem barnet og den voksne.

Tekstuddrag: *Barndomserindringer*

Første skoledag

Jeg er knap seks år, og snart skal jeg meldes ind i skolen, fordi jeg både kan læse og skrive. Min mor fortæller det stolt til enhver, der gider høre på hende. hun siger: ”fattigfolks børn kan også have pæren i orden”.

Så holder hun måske alligevel af mig? Mit forhold til hende er tæt, pinefyldt og skælvende, og altid må jeg lede efter et tegn på kærlighed. Alt hvad jeg gør, gør jeg for at behage hende, få hende til at smile, afbøde hendes raseri. Dette arbejdet er meget udmattende.

Min bror siger, at jeg vil få mange bank i skolen, fordi jeg er så sær. Jeg er sær, fordi jeg læser bøger som min far, og fordi jeg ikke har forstand på at lege. Alligevel er jeg ikke bange, da jeg ved min mors hånd går ind gennem den røde port til Enghavevejens skole, for i den sidste tid har min mor indgivet mig den helt nye fornemmelse af at være noget enestående. Hun har taget sin nye frakke på, med pelskrave op om ørerne og bælte om enden. Jeg er overbevist om, at ingen af de andre børn har så køn en mor.

Da vi kommer ind i bygningen, der synes fuldstændig tom, rammer en skarp lugt mine næsebor. Jeg genkender den og bliver beklemt om hjertet, for det er angstens allerede velkendte lugt. Min mor mærker den også, for hun slipper min hånd, mens vi går op ad trapperne. På inspektørens kontor bliver vi modtaget af en dame, der ligner en heks. Hendes grønne hår ligger som en fuglerede ovenpå hovedet. Det forekommer mig, at hun ingen læber har, så fast er de knebet sammen, og over dem springer en stor porøs næse frem, hvis spids er glødende rød.

Nå

Siger hun uden indledning

Du hedder altså Tove?

Ja

Siger min mor, som hun næppe værdiger et blik endsige en stol

Og hun kan læse og skrive fejlfrit.

Damen sender mig et blik, som var jeg noget, hun har fundet under en sten.

Det var uheldigt. Vi har jo vores egen måde at lære børnene det på.

Skamrødmen vælter op i mine kinder som altid, når jeg har været anledning til, at min mor bliver krænket. Borte er min stolthed, ødelagt er min korte glæde over at være enestående. Min mor rykker et lille stykke bort fra mig og siger forkomment:

Hun har lært sig det selv, det er ikke vores skyld.

Jeg ser op på hende og opfatter på samme tid flere ting: hun er mindre end andre voksne damer, yngre end andre mødre og der er en verden udenfor gaden, som hun frygter. Og når hun og jeg frygter den sammen, falder hun mig i ryggen. Som vi står der foran heksen, mærker jeg også at min mors hænder lugter af opvask. Jeg afskyr denne lugt, og mens vi i fuldkommen tavshed forlader skolen igen, fyldes mit hjerte af det kaos af vrede, sorg og medlidenhed, som min mor fra denne time og livet igennem altid skal vække i mig.